

En levande kraft för ett demokratiskt samhälle.

Varje människa vill och kan utvecklas. Den drivkraften är folkbildningens grund.

I Stockholms län skapar våra studieförbund och folkhögskolor i genomsnitt 197 studiemöten varje timme, dygnet runt. Det motsvarar ungefär ett fullsatt Globen varje dygn.

Alla dessa tusentals möten ger människor möjligheter att utvecklas. De bidrar till att kunskaper och färdigheter lever och bevaras. De bidrar också på ett väsentligt sätt till integrationen i samhället – alla är välkomna i folkbildningen.

Dessa uppgifter står folkbildningen för sedan ett drygt sekel. Det är en viktig pusselbit för att förstå hur Sverige så snabbt utvecklades från fattigdom till ett starkt välfärdsland.

STOCKHOLMS LÄNS
BILDNINGSFÖRBUND

Innehåll

Den stora mötesplatsen.....	3
Underbara musikaliska underbarn	4
Alla kan segla och få sina drömmar förverkligade	5
Bättre framtid och nytt hopp	6
Folkbildningen – en levande folkrörelse	7
Föräldrastöd i Järva	8-9
Folkhögskolor ger kursdeltagarna nya chanser	10-11
Stockholms läns Bildningsförbund	11
Ett urval av alla ämnen som folkbildningen erbjuder	12

Foto: Studieförbundet

Den stora mötesplatsen

Folkbildningen skapar varje år tusentals tillfällen till möten där människor utvecklar sina förmågor och erövrar nya kunskaper.

Folkbildning är en rörelse med en lång historia i Sverige. Företeelsen att människor samlas i små grupper för ett gemensamt informellt lärande med reflektion och dialog har över 100 år på nacken och är idag organiserad av 10 studieförbund och 150 folkhögskolor. Folkbildning är till för alla, oavsett ålder, kön, bakgrund och intressen och engagerar varje år ca 21,5 miljoner människor (ej unika personer).

Möta varje person på sina villkor

Folkbildningen har också ett uppdrag i att stödja personer som är längre bort från arbetsmarknad, samhällsservice och utbildning. Därför riktar sig en stor del av verksamheten till personer med funktionsnedsättning, nyanlända, språksvaga, unga från socialt utsatta miljöer och äldre. Just genom att möta varje person på sina villkor bidrar folkbildningen till integrationen i samhället och erbjuder mötesplatser för lärande, kulturupplevelser och nya vänner.

Genom att delta i folkbildningens studiecirklar kan alla få sitt lystmäte av vetgirighet tillfredsställt oavsett om det handlar om språk, konst och hantverk, trädgårdsskötsel eller demokrati.

Folkhögskolorna ger en möjlighet för människor att komplettera sin skolgång för att öka sina möjligheter på arbetsmarknaden och kan även erbjuda en andra chans för den som vill skaffa högskolebehörighet.

Roller som kulturbärare av kunskap utvecklar studieförbunden ofta tillsammans med regionbibliotek och museer. Varje år arrangerar studieförbund och folkhögskolor tusentals kulturarrangemang som konserter, föreläsningar, teater- och dansföreläsningar.

Sammantaget utgör folkbildningen en stark demokratisk kraft!

Demokratisk kraft – på samhällets uppdrag

Det är de demokratiska vinsterna som ligger till grund för det uppdrag statsmakterna har gett folkbildningen.

I förordningen för statsbidrag till folkbildningen sägs att statsbidragets syfte är att:

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Foto: Studieförbundet

Underbara musikaliska underbarn

Musiken är idag vår kanske starkaste kulturbärare. Ingen annan konstform kan få så många att lägga ner så många timmar av koncentrerad möda på att lära sig något – som just musik.

Sverige är en av världens största exportörer av musik. Många artister, låtskrivare och producenter har gjort succé runt om i världen. De har verkligen placerat Sverige i det globala ramp-ljuset.

De svenska studieförbunden och folkhögskolorna spelar en viktig roll i denna utveckling. Ungefär 90 procent av alla ungdomar 16-25 år har ett starkt eller mycket starkt musikintresse. Många av de som idag är framgångsrika både i Sverige och internationellt har tagit sina första ackord och toner i någon av studieförbundens tusentals musikcirklar.

Folkbildningen erbjuder möjligheter att börja från grunden, att fortsätta utvecklas och specialisera sig. Vi tillhandahåller kunniga och entusiastiska kursledare, instrument, utrustning, replokaler, tillfällen att få spela inför levande publik och att göra sina demoinspelningar.

Hos oss kan de som brinner för musik möta likasinnade, få och ge goda råd och uppmuntran. Titta bara på hiphopsenen i Stockholms förorter som nu slår igenom så stort. Den bygger på en fantastisk gemenskap där artister, kompositörer och producenter ställer upp och hjälper varandra på varandras projekt, inspelningar och konserter.

Listan på framgångsrika artister och andra i musikbranschen som inlett sina karriärer inom folkbildningen kan göras väldigt lång. Det är rimligt att hävda att det svenska musikundret inte skulle kunnat ske utan studieförbunden. Väldigt många började sin musikaliska bana hos ett studieförbund.

Här finns namn som Lars Winnerbäck, Adam Tensta, Helen Sjöholm, Charlotte Pirelli, Kent, the Sounds, First Aid Kit, Entombed, Panetoz, Sarah Dawn Finer, Yohio, the Ark, Salem al Fakir... För att bara nämna några få.

Foto: Studieförbundet

Foto: Medborgarskolan

Alla kan segla och få sina drömmar förverkligade

Sedan fyra år anordnar Medborgarskolan i Norrtälje handikappsegling en vecka varje sommar. Det är en chans för många med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning att förverkliga en annars ouppnåelig dröm. Många av de unga vuxna som deltar har aldrig tidigare varit ute på havet.

Medborgarskolan använder en specialbyggd segelkatamaran som tillhör stiftelsen Handicat. Det är en stor båt utrustad med ramper och hiss för att låta rullstolar komma ombord och ta sig ner under däck, till pentry, toalett och kojor.

– Vi vill se till att ungdomar med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar får möjlighet att uppleva känslan av att segla på havet, att själva kunna fungera som en arbetande besättning, säger Anette Huseby, verksamhetsutvecklare på Medborgarskolan.

Under de här fyra åren har Alla kan segla-projektet utvecklats till något av en institution i Norrtälje. Redan första året blev det en succé och intresseanmälningar att delta nästa år strömmade in. Hittills har cirka 120 platser ombord erbjudits. De har gått åt snabbt. Båten tar 10-12 deltagare per gång, lite beroende på hur många personliga assistenter som följer med.

Studiecirkel anpassad till deltagarna

Inför sin segling går alla deltagarna en studiecirkel i sjövätt. Varje cirkel anpassas till deltagarna och sträcker sig från det mest grundläggande om säkerhet och att man ska ha flytväst till grundläggande navigation och kännedom om sjömärken. Efter cirkeln kommer så seglingen genom Stockholms skärgård.

Seglingarna får stor uppmärksamhet

– Nu efter de här åren har vi utvecklat ett koncept för dessa seglingar, säger Anette Huseby. Därmed är det enklare för oss att söka de bidrag vi är beroende av. Samtidigt breddar vi verksamheten genom att via radio och tidningar bjuda in såväl olika särskolor som allmänheten till öppna visningar av katamaranen.

– Det är viktigt att poängtera att vi riktar oss till människor med alla typer av funktionsnedsättningar, inte enbart fysiska utan även personer med exempelvis autism, Asperger och andra psykiska eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Bättre framtid och nytt hopp

Ett nytt socialt och ekonomiskt välfungerande liv. Det är målet för studiecirkeln Bättre Framtid, som drivs på många av Sveriges fängvårdsanstalter och häkten. Hundratals intagna har deltagit sedan projektet drog igång 2007.

I grunden handlar Bättre Framtid om att hjälpa de intagna att bygga hopp och självkänsla inför frigivningen. Studiecirkelna hålls i regi av studieförbundet NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, som tagit fram ett studiematerial i samarbete med KRIS (Kriminellas Revansch i Samhället), RFS (Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare), Hela Människan, Sveriges Kristna Råd, IOGT-NTO och Kriminalvården.

Projektet skapades som ett sätt att använda de visionsrum som finns på många fängvårdsanstalter, häkten och i frivården. Ett visionsrum är en fysisk plats för samhällsinformation, framför allt genom möten, föreläsningar och studiecirklar.

Bättre Framtid är uppdelad i elva tillfällen. Varje möte ägnas ett eget tema. Först behandlas studiecirkeln som mötesplats, sedan följer kriminalvårdens ansvar och arbete inför frigivningen, därpå behandlas familjerelationer, ekonomi, arbete och arbetsmarknad, fritid, utbildning, bostad, etik och moral, kriminalitet och missbruk samt kultur.

– Tillsammans med KRIS tar vi nu även fram ett material om hälsa, berättar Ann-Sofie Roberntz, verksamhetsutvecklare på NBV. Det handlar om att träna på rätt sätt, om bra matvanor och liknande.

Perspektiv på sin situation

Studiecirkeln ger de intagna perspektiv på sin situation och tillfälle att diskutera hur de ska hantera den. De flesta har skulder, har förlorat familj och arbete, saknar utbildning. Deras självförtroende är lågt. Och många tror att de är ensamma i sin situation.

– De flesta intagna står på minus i sin tillvaro, säger Ali Reunanen, engagerad i KRIS, Kriminellas revansch i samhället. Han har varit med och utbildat cirkelledare och arbetat med att få in studiecirkeln Bättre Framtid på anstalter.

– Livet består av många delar och det här projektet handlar om att låta de intagna lägga ett livspussel och se till att få rätsida på del efter del. Många tror att det främst handlar om att bli drogfri – men drogfriheten är inget mål i sig själv men det är en bra förutsättning för att kunna skapa sig ett bättre liv.

Till projektet har NBV utbildat ett stort antal ledare, ofta personer från de områden i civilsamhället som de olika mötestillfällena berör. Till cirkelarna bjuder de ofta in talare från exempelvis olika myndigheter. Någon från kronofogdemyndigheten kan informera om skuldsanering, någon från vägverket om indragna körkort. Andra kan representera arbetsförmedlingen, kyrkan, skolverket, anhörigföreningar och så vidare.

Hopp och trygghet

– Vi har fått väldigt positiva reaktioner från de som gått igenom Bättre Framtid, säger Ann-Sofie Roberntz. Vi har till och med hört de som sagt att cirkeln räddat deras liv – just för att de får syn på vilka möjligheter de trots allt har och hur de konkret ska bära sig åt för att ta vara på dem. De intagna får hopp och känner sig tryggare och mindre utlämnade åt sina misstag i tillvaron. Det innebär också att Bättre Framtid hjälper till att förebygga återfall i kriminalitet och missbruk.

– Bara en sådan sak som att inspirera deltagarna att våga ta reda på om det finns någon vän eller släkting kvar utanför murarna som de kan ta kontakt med och bygga en bra relation med. Många utgår från att det är kört. Men det är det ofta inte. Att våga ta det steget, den kontakten, kan bli ett stort stöd på vägen till ett fungerande liv.

Folkbildningen – en levande folkrörelse

Hos oss möts och förkovrar sig människor överallt och hela tiden. Dessa siffror för Stockholms län är från 2014.

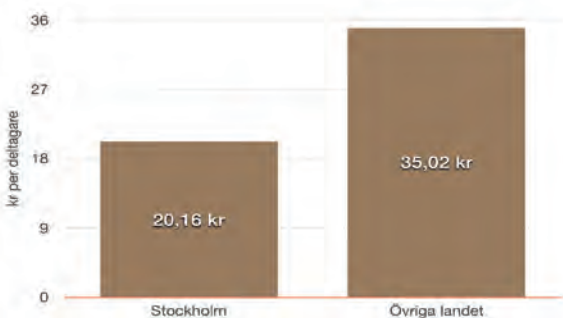
Antal arrangemang

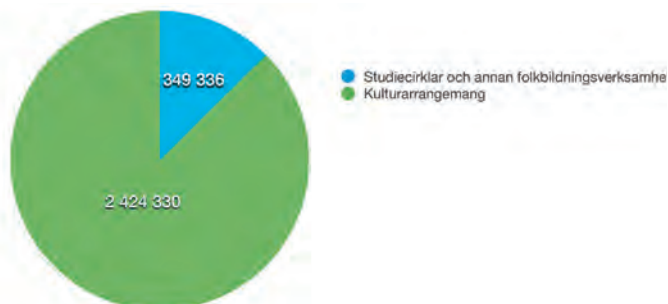
86 112 antal arrangemang totalt.

Kommunala bidrag

Det budgeterade genomsnittliga kommunala bidraget per deltagare, Stockholm i jämförelse med genomsnittet i övriga landet.

Antal deltagare

2 773 666 deltagare (ej unika) totalt i studieförbundens verksamhet.

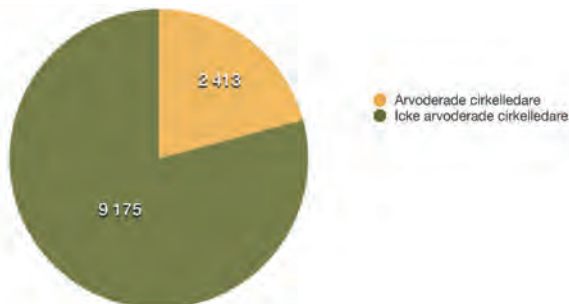
Bland deltagarna i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet fanns:

11 483 med funktionsnedsättning

76 762 med annat modersmål

75 714 i åldern 6-24 år

Aktiva Ledare

11 588 aktiva cirkelledare inom studieförbunden

Foto: Kajsa Grenbäck

Möte i projektet Föräldrastöd i Järva. Foto: Studieförbundet

Föräldrastöd i Järva

På begäran av engagerade föräldrar startade Studieförbundet i början av 2012 projektet Föräldrastöd i Järva. Hittills har det nått över 2 000 föräldrar med nära 4 000 barn som deltagit i studiecirklar om föräldraskap. Över 100 cirkelledare har utbildats. Projektet växer med stor kraft – därför att efterfrågan på att diskutera hur man hanterar vardagslivet och barnuppfostran är så stor.

Att vara förälder i exil är svårt. Att leva i exil i ett land där det mesta – det dagliga livet, vardagskulturen, relationerna med myndigheter, skolgången med mera – är väldigt annorlunda och främmande gör det inte lättare.

Över 80 procent av de som lever i bostadsområdena i Järvaområdet norr om Stockholm har flyttat till Sverige från ett annat land. Flertalet av deras barn och ungdomar är födda här. Under åren har en känsla av frustration och tillkortakommande vuxit fram bland föräldrarna. Hur ska vi hantera att våra ungdomar mest står och hänger vid t-banan? Att så många skolkar från skolan? Vart ska vi gå med vår oro? Törs vi lita på myndigheterna? På BVC? Eller blir våra barn omhändertagna om vi yppar våra problem?

Barnen i våra hjärtan

På 1990-talet engagerade sig eldsjelen Sonia Sherefay i frågan om hur barn mår och uppfostras i dessa områden.

Hon intervjuade ett stort antal grundskoleelever och skrev boken *Barnen i våra hjärtan* – som tillhör grundmaterialet i den cirkelverksamhet som Föräldrastöd i Järva utgår från. Sedan 1997 är hon integrationskonsult och cirkelledare och har hållit mängder med föredrag om olika aspekter på integration och har skrivit fler böcker.

– Min röda tråd är att tala om hur det är att komma till ett nytt land och den kollision mellan dröm och verklighet som ofta uppstår, säger Sonia Sherefay. Jag pratar om vilket stöd vi kan få från samhället, om barnuppfostran (till exempel att aga är förbjuden), om skolans roll, om mänskliga rättigheter, om kvinnors och barns rättigheter, om hedersvåld, om idrott och integration med mera.

Våren 2012 blev hon projektledare för Föräldrastöd i Järva tillsammans med Abdibashir Hirsiguled, också författare och engagerad i integrationsfrågor. Han såg att många ungdomar med somalisk bakgrund hade det svårt i skolan. I relationen barn-skola-föräldrar såg han och Sonia att nyckeln till bättre integration var att vinna föräldrarnas förtroende och engagemang.

Projektet drivs av Studieförbundet och finansieras genom ett treårigt bidrag från Allmänna arvsfonden.

– Det har gått över förväntan, säger Anna Hammar, projektansvarig på Studieförbundet. Nyckeln till framgången är att Sonia och Abdibashir är välkända i de här områdena, efter att de länge bott i Rinkeby. De möts av ett förtroende som inga andra skulle få.

Lokala föreningar en tillgång

Ytterligare en kraft bakom projektets framgångar är alla de lokala föreningar som finns i Järvaområdet. Många av dem är etniska, ofta religiöst orienterade, och organiserar många boende. De träffas regelbundet och diskuterar inte minst frågor om hur man uppfostrar sina barn i det mångkulturella samhället, i ett land där de egna sedvänjorna inte alltid fungerar enligt traditionen.

Genom föreningarna, främst de eritreanska och somaliska, kunde Studieförbundet och de två projektledarna sprida informationen om projektet och genom föreningarna kom fler deltagare än man vågat hoppas på.

Varje deltagare är i första omgången med på fem cirkelträffar. Varje tillfälle fokuserar på ett tema – Att vara förälder i en mångkulturell miljö, Att uppfostra barn i det nya landet, Lagar och rättigheter, Den svenska skolan samt Tonårstiden.

Därefter erbjuds deltagarna att vara med i ytterligare en omgång cirkel där dessa diskussioner fördjupas.

Representanter från lokala föreningar

– I vår styrgrupp finns representanter för de lokala föreningarna, från stadsdelarna samt från Rädda barnen och Röda korset, berättar Anna Hammar. Detta är en känslig verksamhet. Föreningarna och väldigt många boende är minst sagt hungriga på information och på att diskutera de här frågorna. Samtidigt finns en rädsla och misstro, inte minst gentemot de sociala myndigheterna. Många är oroliga för att deras barn ska omhändertas om det kommer fram att de har minsta problem att uppfostra dem. Så i projektet ingår många samtal och möten för att överbygga sådana klyftor.

Men trots denna oro har Föräldrastöd i Järva på bara ett och ett halvt år nått över 2 000 föräldrar som deltagit i cirkel eller besökt någon av de 31 föreläsningar som hållits inom projektets ram. Till de positiva överraskningarna hör också att betydligt fler pappor än förväntat har deltagit.

Möte i Järva. Foto: Studieförbundet

Foto: Skarpnäcks Folkhögskola

Folkhögskolor ger kursdeltagarna nya chanser

Idén om folkhögskolor importerades från Danmark och de första i Sverige startade 1868. De blev en del av det framväxande folk rörelsesverige som ville modernisera landet och som drevs på av exempelvis arbetar-, idrotts- och nykterhetsrörelserna, fri-religiösa samfund med flera.

Av Sveriges 150 folkhögskolor ligger 27 i Stockholms län. Tillsammans erbjuder de drygt 1 658 kurser och 2013 hade folkhögskolorna i länet 34 430 deltagare.

Folkhögskolorna finansieras till 75% av statsbidrag. Resterande kommer bland annat från uppdragsutbildningar, för exempelvis Arbetsförmedlingen, kommuner, landsting; från konferenser, genom att driva hotell eller vandrarhem eller genom att söka pengar från olika håll, bland annat från EU.

En av folkhögskolornas viktigaste uppgifter är att ge människor möjlighet att genomföra eller komplettera grundskole- eller gymnasieutbildning, så kallade allmänna kurser.

Varje folkhögskola, som drivs av sin egen huvudman, har också särskilda kurser, ett utbud som de ofta bygger sina profiler kring. Det handlar om långa, ibland fleråriga, yrkesutbildningar, allt från journalist, tv-producent eller fritidsledare till behandlingsassistent, teckentolk eller hälsopedagog.

Många kurser syftar också på integration i samhället, som svenska två-kurser för de med annat modersmål, eller kurser som riktar sig till deltagare med olika funktionsnedsättningar, som syn- eller hörselskadade. Dessa kurser kan vara allt från någon vecka till en termin långa.

Foto: Skarpnäcks Folkhögskola

En andra och en första chans

Folkhögskolorna erbjuder också mängder med kortare kurser för alla specialintressen eller för fördjupningar – språk, bibelkunskap, kreativt skrivande, socialt arbete, grafisk form, film och foto, de flesta typer av konsthantverk, musik, ledarskap för att bara nämna några.

Folkhögskolorna ger alltså sina kursdeltagare både en andra – och en första chans.

Engagerade studier belönades

Ibland blir den ordinarie gymnasietiden inte som man tänkt sig. När Melissa Hakimelahi gick första året lades hennes gymnasium ned. Hon bytte skola men skadan var skedd – hon gick ur gymnasiet med för få poäng för att kunna söka till universitetet.

– Så jag var ju tvungen att komplettera, berättar Melissa. Jag hade hört talas om Sundbybergs folkhögskola, att den hade inriktning på samhällspsykologi. Det tilltalade mig. Jag började där direkt för att komplettera mitt sista gymnasieår och fick också möjlighet att i samma kurspaket studera engelska C och matte B som jag saknade. Dessutom pluggade jag drama och musik med gitarrspel som tillval.

– Det gick jättebra. Sundbyberg visade sig vara en väldigt familjär miljö med nära kontakter med lärare och mindre klasser.

Melissa tog sig snabbt igenom kurserna.

– Jag kunde snabbt flyttas upp till fortsättningskursen. Jag skrev en uppsats i engelska C som läraren gillade och blev därmed snabbt godkänd. Då hann jag lägga till en kurs i historia också.

När Melissa var klar med dessa studier kunde hon söka till universitet på den kvot som tilldelats folkhögskolorna. Hon läste sociologi på Södertörns högskola och sedan socionomprogrammet vid Stockholms universitet och i Örebro – för att byta miljö och kunna fokusera ordentligt på studierna. Sedan två år arbetar Melissa nu som handläggare på Migrationsverket.

Kvalificerat jobb

– Att jag fått ett kvalificerat jobb som jag trivs med är väldigt mycket folkhögskolans förtjänst, säger hon. Jag kunde snabbt reparera min stymrade gymnasietid. Det var både kul och effektivt eftersom lärarna och studiehandledarna brydde sig mer om oss elever än vad jag var van vid från gymnasiet. De fanns alltid till hands. Samtidigt ställde de högre krav på att vi elever skulle vara närvarande i undervisningen.

Melissa Hakimelahi. Foto: Sundbybergs folkhögskola

STOCKHOLMS LÄNS BILDNINGSFÖRBUND

Stockholms läns Bildningsförbund (SLB) är folkbildningens gemensamma mötesplats i Stockholms län. Vårt arbete syftar till att stärka folkbildningen, att bevaka folkbildningens intressen och att aktivt företräda medlemmarna.

Här samlas länets folkbildningsorganisationer för samarbete, erfarenhetsutbyte, utvecklingsarbete och diskussioner.

Våra medlemmar är studieförbund, folkhögskolor och Regionbiblioteket i Stockholms län.

Vår uppgift är att:

- att sprida information och kunskap om folkbildning, bl.a. genom vårt nyhetsbrev Folkbildning i Länet och vår hemsida.
- att ge service i folkbildningsärenden åt kommuner, förvaltningar, våra medlemmar och allmänheten.
- bevaka våra medlemmars intressen.

Stockholms läns Bildningsförbund finansieras via stöd från landstinget samt medlemsavgifter.

Kontaktadress:

Stockholms Läns Bildningsförbund
c/o Nya Rågsveds Folkets Hus
Rågsvedstorget 11, 124 65 Bandhagen
www.stockholmslansbildningsforbund.se

Maria Carlsson, Länsbildningskonsulent
Mob 0706-38 18 30
E-post: maria.carlsson.lbf@folkbildning.net

Medlemmar i Stockholms läns Bildningsförbund

ABF
Bilda
Folkuniversitetet
Ibn Rushd
Kulturens Bildningsverksamhet
Medborgarskolan
NBV
Sensus
Studieförbundet
Studieförbundet Vuxenskolan

Regionbibliotek Stockholm

Alma folkhögskola
Birkagårdens folkhögskola
Bosöns folkhögskola
Bromma folkhögskola
Jakobsbergs folkhögskola
Kaggeholms folkhögskola
Lillsveds folkhögskola
Långholmens folkhögskola
MKFC - Stockholms folkhögskola
Runö folkhögskola
Röda Korsets folkhögskola
Sigtuna folkhögskola
Skarpnäcks folkhögskola
Stadsmissionens folkhögskola
Sundbybergs folkhögskola
Södertörns folkhögskola
Södra Stockholms folkhögskola
Tollare folkhögskola
Vårdinge By folkhögskola
Väddö folkhögskola
Ågesta folkhögskola

Ett urval av
alla ämnen som folkbild-
ningen erbjuder: Astronomi, biod-

ling, tv-produktion, vävning, yoga, ryska,
qi-gong, jazz, kalkyl, internationell hälsa, balett,
datavetenskap, ekonomisk historia, bridge, konst-
hantverk, jägarexamen, islamologi, teckenspråk, stenogra-
fi, retorik, kostvetenskap, konsten att skriva, styr- och regler-
teknik, zoologi, ungerska, träslojd, scenframställning, redovisning,
tenntrådsbroderi, släktforskning, franska, körsång, porslinsmålning,
socialantropologi, etnologi, foto och bildbehandling, matematik, närings-
lära, arabiska, feministiskt självförsvar, decoupage, konsthistoria, lchf-mat-
lagning, kustskeppare, oljemålning, matlagning, salsa, kantonesiska, teater,
yoga, tyska, sömnad, historia, miljövård, demokrati, friskvård, filosofi, informatik,
konsumentlagstiftning, svenska, ledarskap, kalligrafi, arbetsmarknadspolitik, biolo-
gi, civilrätt, ekologi, dramaturgi, viltvård, skönhetsvård, toxikologi, skepparexamen,
italienska, körkortsteori, latin, journalistik, starta eget, turism, åkerbruk, masskommu-
nikation, jakt, kemi, litografi, idé- och lärdomshistoria, kulturanthropologi, spanska, soci-
alpsykologi, revision, radioproduktion, psykologi, tala inför publik, textilkonst, slagverk,
uppfostran, tovning, trafiksäkerhet, omsorg av psykiskt utvecklingsstörda, jazzdans, inter-
nationella arbetslivsstudier, kartläsning, informationsdesign, judaistik, layout, kvinnostudier,
svenska som främmande språk, tai-chi, skog och träteknik, rehabilitering, juridik, kontakttolk,
brandvägg/nätverkssäkerhet, argumentationsteknik, blomsterbindning, kristendom, knypp-
ling, idrottspedagogik, konfektionsdesign, ledarskap och organisation, kroki, isländska, text-
ning, regi, samhällsgeografi, åkerbruk, internationella relationer, konstvetenskap, bokbinderi,
danska, arkeologi, biokemi, ekologi och miljövård, datalingsvistik, arbetslivets socialpsykologi,
barnteater, politiska ideologier, keramik, egenvård, drama/teater/film, koreografi, idrottshistoria,
musikkomposition, kulturhistoria, stickning, tillämpad psykologi, religionshistoria, verkstadstek-
nik, transport och luftfart, video, arbetsmiljö, tyska, beteendevetenskap, elektronik, barntea-
ter, ekonomisk geografi, integration, litteratur, teologi, statistik, rättsvetenskap, projektledning,
vattenbruk, bokföring, datoranvändning, barnomsorg, akvarellmålning, bilvård, datasäkerhet,
linoleumtryck, informationsteknologi, tennsmide, fågelskådning, trädgårdsdesign, ljussätt-
ning, pilates, make up, skateboard, radarintyg, aktiekunskap, segling, japanska, scenografi,
tolkutbildning, att skriva novell, thailändska, bhangra, teckning, balett, mindfulness, afri-
kanska trummor, silversmide, photoshop, fri programvara, vegansk matlagning, möbelta-
petsering, silverlera, fordonsteknik, koaffer och hårsmycken, glasfusing, samiska, vatten-
gymnastik, arbetsmiljö och arbetarskydd, vävning, geografi, affärsrätt, programmering,
systemvetenskap, engelska, samhällsplanering, självhjälp, rotslojd, terapi, turism- och
resandevetenskap, improvisatorisk musik, konstssömnad, industriell organisation,
tangentbordsträning, statsvetenskap, teatervetenskap, varukännedom, skulptur,
programvaruteknik, samarbetsträning, teambuilding, småföretagande, allmän
språkvetenskap, inredningsarkitektur, kemiteknik, illustration, jordbruksekono-
mi, kulturgeografi, socialpedagogik, religionsvetenskap, sociologi, konst- och
bildvetenskap, instrumentalmusik, kommunikationsvetenskap, lingvistik,
avtalsfrågor, banktjänster, datorsystemteknik, didaktik, barn och fritid,
arrangörskap, blåsinstrument, affärsutveckling, cirkelledarutbild-
ning, numerisk analys, intresseorganisationer, kommunala frågor,
skönlitteratur, tryckeriteknik, portugisiska, utövande teater,
folkmusik, livsåskådning, botanik, solosång, byggnads-
vård, bakning, fairtrade, lapptechnik, line dance, tur-
kiska, näringslära, mötesteknik, läsecirklar,
minnesträning, nålbindning, persiska,
sociala medier, squaredans,
vikingahantverk.